

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

Školka v zahradě - Lesní mateřská škola

“Svět je dobrý”

OBSAH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA	4
PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	5
ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	16
CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	17
VZDĚLÁVACÍ OBSAH	22
EVALUAČNÍ SYSTÉM	30
PŘÍLOHA - PRAVIDLA	33
ZDROJE	35

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název dokumentu: Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání „Svět je dobrý.“

Název LMŠ: Školka v zahradě – Lesní mateřská škola

Sídlo: Bartolomějská 221/11, 284 01 Kutná Hora

Provozovna: Kutná Hora, Pobřežní ulice, parc. číslo 3422

Ředitelka: Mgr. Adéla Richterová

Zástupkyně ředitelky: Mgr. Lucie Sádlová

Kontakty: 606 032 266

Webové stránky: www.skolkavzahrade.cz

Zřizovatel: Školka v zahradě – Lesní mateřská škola, z. s., Bartolomějská 221/11, 284 01 Kutná Hora

IČO: 07288034

Statutární zástupce: Mgr. Michala Michlová

Zpracovatelé programu: tým pedagogických pracovníků

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2018

Aktualizace: 1. 9. 2022

OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA

Školka v zahradě – Lesní mateřská škola (dále jen Školka) využívá zázemí v bývalé zahrádkářské kolonii u říčky Vrchlice, která protéká údolím Kutné Hory. Na protilehlém svahu má Školka výhled na chrám sv. Barbory a Jezuitskou kolej, v jejíž části dnes sídlí Galerie Středočeského kraje. Většina její plochy se rozprostírá v terénu zahrady s ovocnými stromy a keři. Centru zahrady dominuje jurta s terasou.

Zázemí se nachází v bezprostřední blízkosti smíšeného lesa, luk a polí, naučné přírodovědné kutnohorské stezky a železniční trati.

Školka zahájila svoji činnost 1. 6. 2013 jako lesní klub. V září 2018 vstoupila do rejstříku MŠMT. Je specifická tím, že většina vzdělávacího programu probíhá venku, v přírodě, za každého počasí.

Školka disponuje jednou třídou. Kapacita Školky je 16 dětí/den. Nabízena je docházka na 5 dní v týdnu. O děti se po celý den starají zpravidla 2 průvodci – jeden pedagog a druhý pedagog či nepedagog. V lesních mateřských školách (dále jen LMŠ) se osoby mající na starost výchovu a vzdělávání dětí častěji nazývají průvodci – svoji roli vnímají jako průvodci dětí světem. Pro tento dokument budeme používat tento pojem.

Školka je dostupná autem i pěšky. Od centra Kutné Hory je vzdálena 5 - 10 minut chůze. Pár metrů od vstupu do Školky je možnost několika parkovacích míst. Školka je dostupná i kočárkem.

PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Věcné podmínky

Jurta – vybavení

Zateplená jurta je postavena na terase a její obytná plocha činí 38 m². V zimě je vytápěna finskými kamny. Celoročně slouží převážně k poobědovým relaxačním činnostem dětí. Je vybavena nábytkem: pedagogickým stolem a židlí, skříňí na pomůcky, knihovnou, stoly a židlemi pro děti, šatnami, na dřevěné podlaze je položen pěnový koberec.

Děti mají k dispozici rozmanité výtvarné potřeby a jiné pomůcky pro tvoření, dále knihy, z hraček jednoduché dřevěné stavebnice, společenské hry. Je důležité zmínit, že hraček je v jurtě minimum. V zájmu rozvoje dětské fantazie a kreativity, potřebné pro schopnost tvůrčího přístupu k životu, nabízíme takové hračky, které tyto kvality podpoří, dáváme také přednost přírodním materiálům.

Terasa u jurty

Terasa jurty je z velké části zastřešená a od září 2020 je pod střechou umístěna venkovní spinkárna. Ve spinkárně se nacházejí dětské postýlky, do kterých spícím dětem připravujeme po obědě jejich spací potřeby – matrace, spacáky, polštářky. Spinkárna není vytápěna.

Zahrada u jurty - vybavení

Oplocená, zatravněná část zahrady, která se zvedá do svahu, čítá cca 700 m². Dominuje jí terasa s pískovištěm, ohniště, přístřešek a provazové houpačky, také stromy a keře, záhony pro pěstování květin a zeleniny.

Krytý prostor pod terasou

Pod terasou se nachází zastřešená část zahrady, která je dětem volně přístupná. Jsou zde k dispozici stoly a židle, děti se zde obvykle stravují a probíhají tu tvořivé činnosti. Jsou zde umístěny nádoby na tříděný odpad. Dále zde najdeme denní místnost pedagogů (vybavenou lednicí, mikrovlnou troubou, rychlovarnou konvicí), dětské a pedagogické sociální zařízení. Dětské sociální zařízení je vybaveno jedním dětským záchodem, pisoárem, umyvadlem, sprchou a háčky na ručníky.

Okolí jurty

Nejdůležitější z „věcných“ podmínek Školky je její bezprostřední okolí, protože děti většinu programu tráví pod širým nebem. Školka je přímo v údolí říčky Vrchlice, od které se nám směrem na protilehlý břeh nabízí krásný pohled na Jezuitskou kolej a chrám sv. Barbory. Jako protipól dokonalosti lidského umu a estetiky se na protilehlém břehu vypíná hodnota mnohem stálejší a životaschopnější a to smíšený les se všemi svými lesními cestami, zákoutími. Les je plný živočichů a rostlin. Lesní cesty nás vedou ke zdejším mlýnům, polím, do bývalých lomů, k soutoku říček Bylanky a Vrchlice, k rybníkům i k památnému Žižkovu dubu, k dětmi postaveným domečkům, anebo na Královskou procházku, jejíž část se vine přímo nad jurtou Školky. Prostředí s rozmanitými biotopy je pro děti výborným tvořivým a vzdělávacím zázemím. K využití jsou i nedaleké Brüknerovy sady.

Návrhy na úpravu podmínek: Navázat pravidelnou komunikaci s městem Kutná Hora i s místními lidmi, kteří navštěvují bezprostřední okolí Školky, ohledně společné péče o čistotu a bezpečnost okolní přírody a cest.

Vyhledávat grantové příležitosti, které pomohou udržovat a zlepšovat stav zahrady a věcného vybavení naší Školky.

Životospráva

Pro děti je naplnění jejich základních potřeb klíčové pro pocit pohody a možnosti se dále rozvíjet.

Program Školky se řídí přirozeným rytmem dne (viz režim dne níže), jehož součástí jsou pravidelné rituály, které pomáhají udržovat denní rytmus a řád. Vnímáme, že děti v předškolním věku mají velkou potřebu ritualizace, dodává jim pocit jistoty a bezpečí. Denní program je vždy přizpůsobován potřebám dětí a aktuální situaci. Děti jsou vedeny ke zdravému životnímu stylu, jehož zásady respektují rovněž dospělí a poskytují tak dětem přirozený vzor.

Pobyt dětí v přírodě

Přirozený rámec zdravého životního stylu vytváří intenzivní pobyt dětí venku. Děti pobývají v přírodě většinu dne, a to za každého počasí. Proměnlivost přírody a počasí podporuje psychickou odolnost, empatii a silnější imunitní systém, zvyšuje schopnost dětí vnímat potřeby svého těla, a tím i jejich samostatnost. Vzdělávání se v učebně přírody velmi svědčí dětem alergickým (astmatickým) a snižuje nemocnost dětí obecně, a to v důsledku nižšího rizika nákazy kapénkovou infekcí v kolektivu dětí.

Pobytem v přírodě mají děti příležitost zapojit všechny své smysly a prožívat každý den opravdově s tím, co přináší, být „tady a teď“. Každodenní pobyt v přírodě a minimální využívání moderních technologií (děti v rámci programu nevyužívají televizi, počítač ani tablet) napomáhají k zdravému utváření osobnosti dítěte. Děti se mohou nechat inspirovat ke hře různými přírodními materiály, které podněcují jejich tvořivost, fantazii a sociální dovednosti v interakcích s vrstevníky. Děti se učí přirozeným zákonitostem přírody, a proto se v nich rozvíjí pocit zodpovědnosti a sounáležitosti vůči všemu živému. Cesty a otevřený prostor vybízejí k pohybu. Děti se učí orientaci v prostoru a odhadnout nároky prostředí, přizpůsobit se členitosti terénu a odhadovat své síly.

Pohyb

Děti mají denně dostatek pohybu v rozmanitém terénu, což zvyšuje jejich fyzickou kondici.

V prvních sedmi letech života se děti velmi rychle vyvíjí. Je důležité jim dopřát dostatek času, aby si mohly samy zkusit nové dovednosti, mají v sobě přirozenou touhu po tom se stále učit.

Podporujeme děti v samostatnosti při sebeobsluze – jídlo, hygiena, oblékání. Víme, že se učí tyto nové dovednosti nejvíce nápodobou a opakováním. Dětem nepomáháme s lezením na stromy. Samostatné zvládnutí nové dovednosti díky neustálému opakování prostřednictvím pokusů a omylů vybaví děti do života sebevědomím a vytrvalostí. Pokud bychom jim to ulehčovali, nezažijí ten báječný pocit, že to dokázaly samy.

Stravování

Jídlo vnímáme jako sjednocující a výživný rituál. Stravování se skládá z dopolední svačiny, obědu a odpolední svačiny, přičemž mezi jednotlivými jídly dodržujeme přibližně 2,5 - 3 hodinové intervaly. Děti do jídla nejsou nuceny, dbáme ovšem na to, aby se děti stolování účastnily. Dopolední svačina probíhá při příznivém počasí mimo zázemí, v terénu (lese). Školní stravování (obědy i svačiny) v LMS je smluvně zajištěno. Strava se dováží v nerezových várnících a potravinových boxech k tomuto účelu určených. Dopolední svačiny jsou dětem servírovány do vlastních svačinových krabiček, za jejichž čistotu zodpovídají rodiče. Děti jsou vedeny k samostatnosti, chystají si samy příbory a střídají se při službách při servírování jídla. Po obědě samy odnášejí a předmývajíc své použité nádobí. Děti si nosí na dopoledne pití v batůžcích z domova. V zimě je doporučována termoska s teplým čajem nebo vodou. V letních měsících neslazené nápoje, které nelákají bodavý hmyz. Pitná voda je k dispozici celý den, průvodci průběžně na pitný režim dětí dohlíží a vedou je k jeho dodržování. V chladném počasí vaříme k obědu a odpolední svačině teplý čaj. Pro uvědomění si původu jídla, náročnosti přípravy a zažití pocitu úspěchu si děti čas od času samy připravují jednoduché pokrmy. Dohled nad bezpečností a ochranou zdraví dětí při stravování i přípravě pokrmů provádí přítomní průvodci, kteří dbají na vytváření a dodržování hygienických a stravovacích návyků dětí.

Odpočinek

Všechny děti odpočívají v časovém rozmezí 12:30-14:00 v jurtě, děti s potřebou spánku ve venkovních postýlkách ve spinkárně na terase u jurty. Děti mají k dispozici každý svůj spací pytel a polštářek.

Odpočinek v jurtě probíhá při čtení pohádek a vyprávění. Předškoláci po vyslechnutí pohádky využívají čas k předškolní přípravě a dále s ostatními nespícími dětmi ke klidovým činnostem (kreslení, prohlížení knížek, četbě, vyprávění, rukodělným pracím).

Ve venkovní kryté nevytápěné spinkárně odpočívají děti, které spánek opravdu potřebují (zpravidla mladší 4 let), a to za každého počasí, neb věříme, že spánek na čerstvém vzduchu je velmi ozdravný, pokud je dítě dobře zatepleno a je v suchu.

Návrhy na úpravu podmínek: Trénovat větší klid a koncentraci u jídla. Rovněž lepší zvládnutí poledního klidu a dodržování minimálně půl hodiny klidného odpočinku u čtení/vyprávění i u starších dětí.

Psychosociální podmínky

Je pro nás prioritní, aby děti zažívaly ve školce pocit bezpečí a bezpodmínečného přijetí. Víme, že pohodu dětí zajistíme dodržováním výše zmíněné životosprávy, individuálním přístupem a péčí. To vše za poskytnutí dostatku času. V prostředí které toto naplňuje, se děti mohou naplno rozvíjet.

Volná hra

Důležité místo v denním rytmu Školky má především volná hra, která je pro děti velice výživná a potřebná. Prostřednictvím osobních zkušeností a zážitků se děti

seznamují s přírodními zákony, učí se vzájemné spolupráci, rozvíjejí pozorovací schopnosti a poznání.

Důležité je, aby volná hra probíhala v pestrém a podnětném prostředí. Rozmanitost okolní přírody a členitost zahrady s přírodními herními prvky a různými zákoutími to splňuje.

Volná hra je zásadní nutnost pro rozvoj inteligence - dítě zkoumá své okolí a bez rušivých zásahů plní úkoly, které si samo určilo, tak dlouho, dokud neztratí zájem. Hra samotná je zároveň metodou, prostředkem, impulsem i odměnou. Při volné hře dítě posouvá samo sebe dál ve vývoji.

Pokud si děti úkol zadaly samy, jsou často zcela pohlceny jeho řešením, jsou schopny složitých úkonů a žádná námaha jim není dost velká. Děti potřebují stále nové výzvy, aby mohly vyzkoušet své síly a používat své smysly.

Při volné hře si děti mohou vyzkoušet i různé role. Průvodce má jedinečnou možnost díky volné hře pozorovat vývoj dítěte, jeho měnící se naladění, zaujetí, dovednosti, které jsou potřeba pro hru ve skupině dětí, jeho pokroky v řeči i jemné a hrubé motorice, stejně tak schopnost vydržet u činnosti, domlouvat se s ostatními apod. Volná hra tak poskytuje průvodci cenný zdroj informací o dítěti, jeho schopnostech a dovednostech.

Průvodce jako integrovaná osobnost, učitel a pečovatel

Ač o přírodě rádi hovoříme jako o moudré učitelce, bez vzdělaného průvodce bychom se neobešli. Příroda nám ráda mění plány a zkouší náš pedagogický um.

Mistrovství průvodce spočívá v tom, že kromě plánovaných činností pozoruje a všímá si spontánně vzniklých situací a momentů a dokáže je tvořivě uchopit a využít pro své pedagogické působení. Průvodce by měl být ve svém počínání především autentický, mělo by se jednat o osobnost s vnitřní integritou, jelikož ho děti v tomto věku vnímají jako svůj předobraz.

Průvodce děti dobře zná a je otevřený k jejich osobnostem a odlišnostem. Zamýšlí se nad potřebami dětí jejich optikou a jejich jedinečností.

Kolem dítěte udržujeme tzv. bezpečnostní kruh - v mladším věku užší, ale nezapomínáme na to, že kruh roste spolu s dítětem, zvětšuje se a my ho musíme přiměřeně uvolňovat. Tzn. vystavovat děti přiměřeným výzvám.

Péče o děti znamená také vědomě trávit čas s dítětem, dát mu pozornost a v pravou chvíli být i ten, který „zavle“, čímž získává dítě důvěru a jistotu. Pro dítě je důležité prožít si i nezdary, potřebuje vše několikrát vyzkoušet, aby si osvojilo reakce na jednotlivé chování, aktivity. Pečujeme o dítě tak, že mu nenecháváme cestu bez překážek. Získává si tím zkušenosti, které jsou potřeba pro dobré zvládnutí jeho budoucích životních výzev. Díky zvládnutí i malých výzev, si buduje důvěru v sebe sama.

Chráníme děti před nepřiměřenými informacemi, děti se snaží vše pochopit, a pro některé informace je potřeba dozrát a být připravený je přijmout. Dáváme dětem najevo jistotu, že pravý čas k tomu přijde.

Naše přítomnost, oční kontakt a čas prožívat život spolu, jim dává pocit bezpečí. Děti žijí přítomností a chtějí ji s námi sdílet.

Důležitý je také rámec svobody, který nastavujeme my - průvodci. Děti přizýváme při mnoha příležitostech ke spolurozhodování. S ohledem k jejich věku ovšem široký rámec není pro dítě bezpečný ani užitečný, a tak v některých situacích je vhodnější dítěti nastavovat výběr pouze ze dvou možností, a důvěřovat, že někdy víme, co pro dítě bude užitečnější.

Skupina dětí

Skupina 16 dětí umožňuje 2 průvodcům bezpečně provádět děti přírodou a je optimální pro individuální přístup. Počet dětí je už dostatečně velký na to, aby si děti našly ve skupině kamarády. Skupina je věkově smíšená, aby dětem pomohala zrát v sociálních dovednostech mezi sebou. Mladší děti se přirozeně učí od starších, starší děti zažívají pocit úspěchu, když se jim podaří postarat se o ty mladší, zapojit je do hry, dostávají se do role, kterou mnohdy v domácím prostředí jako jedináčci, či samy jako mladší děti nemohou zažít. Dítě ve smíšené věkové skupině může při pozorování mladších dětí vidět to, kde bylo, a zároveň při pohledu na starší děti vidět, kam se ubírá. Fungování skupiny je dáno respektováním jednoduchých pravidel, která si děti postupně osvojují. Pravidla se vztahují na pobyt v lese i na zahradě či jurtě a jsou platná pro všechny bez rozdílu. S pravidly se děti seznamují postupně, přirozeně plynou z nových zkušeností a situací a průvodce těchto okamžiků využívá k tomu, aby je dětem pozitivně a smysluplně formuloval. Často dochází k odhalení a pojmenování pravidel samotnými dětmi. Děti si pravidla postupně zvnitřňují, a jelikož jsou smysluplná, léty ověřená a nutná, samy jejich dodržování často vyžadují a připomínají si je navzájem. (Pravidla jsou v závěru dokumentu jako příloha).

Individuální adaptační plán

Adaptace dětí probíhá podle individuálních potřeb každého dítěte. Průvodci nově přichozím dětem věnují zvláštní péči, rodičům je umožněno účastnit se dle domluvy vzdělávacího programu. Průběh adaptace je vždy s rodiči pečlivě konzultován. Adaptační plán je podrobně popsán ve školním řádu.

Respektující pedagogický přístup

Pedagogové se řídí zásadami výchovného konceptu Respektovat a být respektován (popsáno níže v kapitole Charakteristika vzdělávacího programu) a zároveň zastávají roli průvodce - ctí zásadu, že pedagog tu není od toho, aby dětem předkládal návody a hotová řešení, ale aby je inspiroval a provázel na jejich vlastní cestě, respektoval jejich chyby a nevnucoval dětem svoji pomoc, ale pomáhal jen tehdy, když je o pomoc žádán. Průvodci dětem naslouchají, nezlehčují jejich problémy a respektují jejich potřeby (obecně lidské, vývojové a individuální), jejich vztah je postaven na vzájemné důvěře a spolehlivosti. Děti jsou vedeny k odpovědnosti za své činy, dodržování jasně formulovaných jednoduchých pravidel a slušnému chování.

Návrhy na úpravu podmínek:

Při evaluacích integrovaných bloků a pedagogických radách vyhodnocovat, zda je ponechán dostatečný prostor pro volnou hru dětí.

Komunitní způsob fungování školky – spolupráce s rodiči

Komunitní způsob fungování Školky přináší dětem pocit, že Školka je přirozeně integrovaná do života rodiny a komunity. Tento bezprostřednější kontakt napomáhá dětem se učit širší paletě vzorců chování, protože rodiče a komunita se svou účastí a aktivitou sami přímo podílejí na atmosféře školky. Chod Školky by se neobešel bez spoluúčasti rodičů. Rodiče spolupomáhají při rozvoji a zvelebování zázemí a přilehlé zahrady. Spolupracují při přípravě slavností a akcí pro děti pořádaných Školkou. Rodiče se mohou zapojit do pořádání nepravidelných akcí jako je přednáška či dílna. Svépomoc je jako jeden z důležitých ukazatelů udržitelného rozvoje Školky.

S rodiči komunikujeme otevřeně, a to osobně, mailem, prostřednictvím aplikace Twigsee, přes webové stránky a facebook, na rodičovských schůzkách a konzultacích. Rodiče zde s námi mohou konzultovat své potřeby, přání a stížnosti. Jsou to právě rodiče, kteří znají nejlépe své děti, a tak je pro nás spolupráce s nimi prvořadá. Zároveň ctíme a chráníme soukromí rodiny a zachováváme diskrétnost v jejich svěřených vnitřních záležitostech. Školka je vždy doplňkem rodinné výchovy.

Návrhy na úpravu podmínek: Aktivizovat rodiče k většímu zapojení do chodu Školky.

Organizace

Ve Školce probíhá celodenní provoz od pondělí do pátku, a to od 8.00 do 16.00. Během roku, týdne a dne se rytmicky střídají vyvážené výchovné a vzdělávací aktivity - více viz kapitola Vzdělávací obsah.

Rytmus nám dává pevný rámec, jednotlivé aktivity jsou provázány rituály tak, aby děti bezpečně věděly, co následuje, a plynule mohly přecházet z volné hry do činností řízených, z aktivity do odpočinku apod.

RYTMUS DNE

8.00 - 8.30 - PŘEDÁVÁNÍ DĚTÍ podáním ruky (průvodce s rodičem, v případě, že dítě souhlasí tak i s ním), volná hra dětí, společná příprava zázemí dle ročního období

8.45 – RANNÍ KRUH

9.00 – CESTA DO LESA (nebo hygiena a **SVAČINA** pokud svačíme v zahradě a cesta až poté)

9:30 – 10:00 HYGIENA A SVAČINA v lese

10:00 - 11:00 POBYT V PŘÍRODĚ, převažuje možnost volné hry

11:15 – REFLEXNÍ KROUŽEK, říkanky s pohybem apod., odchod do zahrady

11.45 – PŘÍPRAVA NA OBĚD - osobní hygiena, zklidnění, říkanky před obědem k danému období

12.00 - SPOLEČNÝ OBĚD

12.30 – osobní hygiena, příprava na odpočinek, vyzvedávání dětí, které odcházejí po obědě

13.00 – 13:30 – ODPOČINEK všech dětí při vyprávění/čtení

13:30 – 14:15 – předškolní příprava (max. 20 minut), nabídka tvořivých, rukodělných činností, hraní stolních her

14.15 – úklid, příprava na svačinu, buzení spících dětí

14.30 – osobní hygiena, **SVAČINA**

15:00 – 16:00 VYZVEDÁVÁNÍ DĚTÍ, VOLNÁ HRA V ZAHRADĚ, ZAHRADNIČENÍ

Harmonogram dne je orientační, mění se v závislosti na množství přítomných dětí a aktivitách, kterým se s dětmi věnujeme mimo zázemí a bezprostřední okolí Školky (výlety, kulturní akce, návštěvy, exkurze). Buzení spících dětí probíhá po domluvě s rodiči.

RYTMUS TÝDNE

Součástí každého dne a naší hlavní náplní programu je pobyt dětí v přírodě. Během celého týdne jsou dále dětem nabízeny pohybové, výtvarné, hudební, řemeslné a další činnosti, které se vztahují k tématu, se kterým v daném období plánovaně pracujeme, ale také tématům, které nám proměňující příroda sama nabízí.

Jedno dopoledne v týdnu (kromě zimního období) věnujeme péči o naši zahradu.

RYTMUS ROKU

To jak rok plyne, děti sledují a spoluvytváří na Stolečku ročních období, specifickém místě pod terasu, kde se čas od času s přičiněním dětí, ale i jakoby zázrakem objeví symboly, které předzvěstí jaké období se chystá. Obrázek sv. Michaela porážejícího draka, lucernička, podkova od Martinova koně, plody podzimu, vlněné víly a skřítkci, nebo postupně se objevující postavy z adventního příběhu.

Roční období jsou svázána s tradicemi, které se do činnosti dětí promítají každodenně a vrcholí slavnostmi. Děti prožívají přibližně každý měsíc až šest týdnů ve znamení jedné slavnosti, připravují na ni výzdobu, písničky a hry. Vzdělávací obsah je nabízen tak, aby v dětech prohluboval naladění na jednotlivá témata a plně tak využil potenciál aktuálního období. Některé slavnosti slavíme společně i s okolní komunitou, jiné pouze s rodiči, některé se odehrávají pouze v rámci skupiny dětí a průvodců. Vymezit čas, po který jednotlivá období trvají, není jednoduché, záleží na vypočítání dat některých svátků v aktuálním roce a také na naladění skupiny. Některá období dlouho doznívají, jiná se o svoji pozornost přihlásí dříve. Více viz Vzdělávací obsah.

Přibližně jednou měsíčně navštěvujeme s dětmi Galerii Středočeského kraje, která má pro nás připravený tvořivý program. Seznamujeme děti s naším městem a okolím a bezpečným pohybem v něm. V chráněném prostředí Školkové skupiny se tak mohou setkat s novými situacemi a zážitky.

Využíváme nabídky k návštěvám, seznamujeme se s kulturními památkami, chodíme do knihovny, cestujeme i hromadnými prostředky a objevujeme vzdálenější okolí – to vše párkrát do roka. Ctíme to, že výjimečné zážitky náleží především rodině a nezastupujeme ani v tomto ohledu její funkci.

Předškolák ve Školce

Vzdělávání předškoláků prostupuje všemi činnostmi v průběhu dne a není vázáno jen na řízenou činnost u pracovního stolu. Dobrý průvodce dokáže využít zájmů dětí i ve volné přírodě. Nejsoustředěnější část předškolní přípravy probíhá v době odpočinku mladších dětí a využíváme k ní různé didaktické pomůcky, knihu Můj rok v přírodě, Můj první zápisník a se začátkem zimního období i rámečky na tkaní – procvičují jemnou motoriku, předmatematické představy, posilují vůli.

Dítě je po celou docházku do Školky vedeno k samostatnosti v sebeobsluze i rozhodování a zodpovědnosti nejen za své chování, ale i věci. To vše úměrně svému věku. Velký důraz je kladen na správné rozvíjení sociálních vztahů

jak mezi dětmi, tak i ve vztahu k dospělému. Klíčová je pro nás vzájemná komunikace, sdělování svých pocitů a potřeb, schopnost vyslechnout druhého a respektovat jeho potřeby.

Hrubou i jemnou motoriku děti trénují každodenně při běžných i speciálních činnostech. Pohyb v přírodě, v nerovném terénu, překonávání překážek, manipulace s předměty běžné denní potřeby, ale i s nožíky, pilkou - to vše dostatečně a nenuceně děti připravuje na vstup do reálného světa, ve kterém se pak pohybují sebedovědoměji a s vědomím si vlastního umu.

Do denního režimu zařazujeme i speciální aktivity, které cíleně rozvíjí široké spektrum potřebných dovedností jako je např.:

Grafomotorika, jemná motorika, pravolevá orientace – uvolnění jemných svalů ruky (zápěstí, prstů), správné držení psacího náčiní, účelný grafický projev (psaní, kreslení), koordinace oka - ruky. Probíhá formou manipulace s předměty (přírodniny, korálky,...). Děti jsou podporovány v činnosti manipulace s předměty: navlékání, přesívání, trhání, stříhání, skládání atd. Ruka je uvolňována psaním do písku, mouky, na velkých plochách balicího papíru (houbička s barvou, křídly apod.), cvičením s říkadly, v průběhu cvičení s písničkami. Součástí jsou cvičení pravolevé orientace v prostoru, na ploše, v sešitu apod.

Dovednosti řečové, komunikační – děti jsou podporovány ve vyjadřování vlastních myšlenek, v popisu zážitků a zkušeností s danými jevy, ve stejné míře rozvíjíme další složku komunikace – naslouchání. Seznamujeme se s návyky správného dýchání a zdravého tvoření lidského hlasu.

Jazyková příprava, smyslové vnímání, tvořivost, paměť – podpora sluchové analýzy a syntézy (rozklad slov a na hlásky, slabiky, složení slov – hry na roboty; seznámení s abecedou, vyjadřování myšlenek pomocí znakových systémů (číslice, písmena, piktogramy), podpora paměti – známe říkadla a básně, dovedeme zazpívat písně, převyprávět pohádky.

Předmatické představy – podpora názorného myšlení a následného přechodu ke konkrétním logickým operacím. Využívána je manipulace s předměty (kamínky, korálky, klacíky – zobrazení geometrických tvarů, číselné posloupnosti, početní operace, „psaní“ číslic, třídění aj.). Základní podoba řešení úloh – vycházíme ze schémat, která jsou dítěti blízká a známá. Metody pokusu – omylu, zobecňování, nacházení vlastních argumentů, osvojení si základního matematického jazyka (přiměřeně věku).

Návrhy na úpravu podmínek: Zapojit do příprav slavností více rodiče. Dbát na dodržení dostatečného prostoru pro volnou hru.

Řízení mateřské školy

Zřizovatelem Školky je Školka v zahradě – Lesní mateřská škola, z. s., který je řízen dle organizační struktury, ze které vyplývá delegování kompetencí. Kompetence pracovníků jsou popsány v náplních práce.

Statutárním zástupcem je ředitel/ka, který/á řídí Školku po stránce technické, organizační, právní a hospodářské.

Povinnosti a odpovědnost jednotlivých pracovníků Školky vymezuje jejich pracovní náplň. Odpovědnost za výchovně vzdělávací proces nese ředitel/ka Školky ve spolupráci s pedagogy. Ředitel/ka Školky a zástupce/kyně ředitele, zodpovídají dle rozdělení kompetencí za denní provoz Školky a její administrativu, řídí tým a zajišťují komunikaci s rodiči a veřejností. ŠVP připravují všichni průvodci – pedagogové společně.

Proces řízení týmu je velmi kolegiální a funguje spíše v horizontální linii než vedením shora. Komunikace mezi kolegy probíhá v každodenním procesu a je zaštitěna poradami. 1 x měsíčně probíhá porada celého týmu, při které je bilancováno uplynulé období, plánuje se a řeší problematika témata chodu Školky, připravují se třídní vzdělávací plány a plánují slavnosti. Z porady je prováděn zápis, který všichni členové týmu obdrží mailem, a je také archivován elektronicky na sdíleném disku Školky.

Pro supervizi své práce využívají pedagogové pravidelná supervizní setkání (1 x za 5 týdnů) vedená supervizorkou. Tato setkání slouží také k reflexi vývoje jednotlivých dětí.

Dvakrát ročně průvodci sebehodnotí uplynulé období, ve vztahu k sobě, ke kolegům, dětem i rodičům. Následuje vždy rozhovor s ředitelem/kou Školky, se kterou průvodce probírá svoje další vzdělávací plány, vzájemně si udělují zpětnou vazbu a vyvozují závěry pro další práci.

Informace pro rodiče jsou zasílány e-mailem (program na dané období, jiné provozní informace) a jsou též umístěny na nástěnce.

Informace o průběhu dne s důrazem na ocenění dětí jsou rodičům předávány ústně při jejich předávání. 2 x ročně jsou pak nabízeny individuální konzultace mezi rodiči a pedagogem, které reflektují vývoj dítěte.

2 x ročně probíhají rodičovské schůzky.

Ve směru k veřejnosti Školka komunikuje především skrze webové stránky www.skolkavzahrade.cz a facebookový profil Školky.

Návrhy na úpravu podmínek: Apelovat více na rodiče, aby využívali nabídky vypsaných termínů konzultací a vyzdvihovat je jako příležitost k společnému naladění se.

Personální a pedagogické zajištění

Kolektiv Školky tvoří ředitel/ka, zástupce/kyně ředitele/ky a kolektiv průvodců – pedagogové a nepedagogové, kteří pracují při počtu dětí vyšším než 8 vždy ve dvojici. Tým se neustále vzdělává a naším cílem je mít plně kvalifikovaný tým, motivovaný k dalšímu seberozvoji. Pracovní poměr zakládá pracovní smlouva nebo dohoda o provedení práce či dohoda o pracovní činnosti. Účetní činnosti zajišťuje externí účetní firma. Součástí týmu jsou také pracovníci zajišťující výdej stravy, úklid a školnické práce.

Průvodci Školky se zajímají o koncept lesních mateřských škol, řídí se Etickým kodexem průvodce LMS vydaného Asociací lesních mateřských škol, a při práci s dětmi uplatňují zásady respektujícího přístupu. Mají dobrou fyzickou kondici a kurz První pomoci, všichni se dál vzdělávají a pracují na svém osobním rozvoji.

Specializované služby, jako je logopedie, rehabilitace či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, jsou zajišťovány ve spolupráci s rodiči a s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, školními či poradenskými psychology, lékaři, rehabilitačními pracovníky aj.).

Jednou ročně dochází do Školky klinická logopedka a provádí depistáž.

Návrhy na úpravu podmínek:

Zajistit návštěvu některých odborníků, především logopeda, přímo ve Školce od školního roku 2020/2021. Dovzdělat tým a směřovat k tomu, že denní dvojice bude tvořena dvěma pedagogy.

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Školka zajišťuje integraci dětí (dětí jiných národností, etnik, děti z rodin rozvedených, nebo sociálně slabých, děti s ADHD, poruchami učení a chování, děti zdravotně oslabené i citově nestabilní) prostřednictvím individuálního přístupu, který umožňuje nízký počet dětí ve skupině (max. 16) doprovázených vždy dvěma průvodci, spolupráce s rodinou a dalšími odborníky (PPP, pediatři, logopedi...). Do Školky mohou být kvůli náročnému terénu přijaty děti dostatečně fyzicky zdatné. V případě, že je do Školky bylo přijímáno dítě se SVP, jsou ve spolupráci s rodiči zajištěny tyto kroky:

- seznámení týmu Školky, rodičů dětí navštěvujících Školku a dětí se všemi omezeními, opatřeními a organizačními změnami, které nástup dítěte se SVP bude vyžadovat
- přizpůsobení celkových dispozic zázemí konkrétnímu znevýhodnění dítěte, tak jak to specifické zázemí Školky umožňuje
- umístění karty s informacemi o zdravotním stavu dítěte, jeho zvláštnostech a potřebách na dostupném místě v zázemí. Tato karta by měla obsahovat také informace o způsobech poskytnutí první pomoci dítěti průvodci Školky a telefonní kontakty na zákonné zástupce dítěte, ošetřujícího lékaře, na pracoviště, které v případě zdravotních potíží zajistí odborné a rychlé ošetření a na další odborníky. Vše musí být ale uloženo tak, aby byla zároveň zajištěna ochrana osobních dat dítěte.
- převzetí veškeré potřebné dokumentace od rodičů (zejm. zprávy o aktuálním zdravotním stavu dítěte a omezeních s ním souvisejících, vyjádření PPP a SPC, případně další dokumentace)
- převzetí osobních a zdravotních pomůcek dítěte s náležitými instrukcemi k jejich použití. Zároveň je nutné přesně vymezit umístění těchto pomůcek a vymezit odpovědnost za jejich případnou ztrátu nebo poškození. V případě podávání léků mít písemný souhlas lékaře a přesně vymezit průvodce, který bude dítěti léky podávat a zapisovat.
- integrace dítěte do kolektivu je přínosem i pro ostatní děti, které se učí toleranci, empatii, zodpovědnosti. Dítěti se SVP je po dohodě s rodiči umožněna adaptace dle jeho konkrétních osobních potřeb a věnována individuální péče.

- je sestaven individuální vzdělávací plán.
- snažíme se vést dítě k co největší samostatnosti a plně ho začlenit do skupiny dětí, samozřejmě za nepřetržitého dohledu

V případě, že Školka nemá odpovídající podmínky a personál, nebo je postižení dětí závažné, je doporučena speciální péče v zařízeních odpovídajících tomuto druhu postižení dítěte. Vždy musí být zvážen a stanoven způsob vzdělávání nejvhodnější pro dítě, dle jeho druhu a stupně postižení a předpokládaného efektu jeho začlenění do skupiny dětí

Návrhy na úpravu podmínek: Podpořit průvodce v dalším vzdělání v oblasti inkluze.

Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Stejně jako v případě dětí se specifickými vzdělávacími potřebami zajišťujeme dětem nadaným podmínky pro vzdělávání prostřednictvím individuálního přístupu, který umožňuje nízký počet dětí ve skupině doprovázených vždy dvěma průvodci, úzkou spoluprací s rodinou a dalšími odborníky (PPP, pediatři, logopedi...). Společně s rodiči a odborníky je vytvářen individuální vzdělávací plán a podnětné prostředí a využívány specifické pomůcky tak, aby dítěti bylo umožněno plně rozvíjet své nadání a schopnosti.

Návrhy na úpravu podmínek: Při evaluacích pokroků dětí se vědomě zaměřovat na jejich silné stránky a budoucí vzdělávání obohatit o vzdělávací nabídku, která bude prohlubovat jejich nadání.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Uvědomujeme si vývojová specifika vzdělávání dětí od dvou do tří let oproti skupině dětí ve věku od 3 do 6 let. Pro vzdělávání těchto dětí je nutné zajistit specifické hygienické, prostorové i materiální podmínky a přizpůsobit jim taktéž organizaci vzdělávání. Pro tyto děti Školka zajišťuje podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí (stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla, možnost odpočinku, bezpečnost – zajištěná kamna, zásuvky, náhradní oblečení, hygienické potřeby, specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty, spolupráce s rodinou). Od září 2020 důležitou potřebu těchto dětí – spánek – můžeme díky stavebním úpravám zajistit v naší venkovní spinkárně.

Podmínky vzdělávání dětí s OMJ

Dětem s odlišným mateřským jazykem nebo s nedostatečnou znalostí českého jazyka zajistíme včasnou jazykovou podporu pro jejich budoucí začlenění do povinné školní docházky.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je využito Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání. Kromě toho může být využito konzultací s logopedkou.

Pokud je v povinném předškolním vzdělávání zapsáno 1 až 3 děti cizince, bude jim poskytována individuální jazyková podpora v rámci vzdělávacích činností dle školního vzdělávacího programu. Při počtu 4 a více dětí cizinců, bude vytvořena skupina pro jazykovou přípravu o velikosti 4 až 8 dětí cizinců.

Stejně jako v případě dětí se specifickými vzdělávacími potřebami zajišťujeme dětem s OMJ podmínky pro vzdělávání prostřednictvím individuálního přístupu, který umožňuje nízký počet dětí ve skupině doprovázených vždy dvěma průvodci, úzkou spoluprací s rodinou a dalšími odborníky (PPP, logopedi...). Společně s rodiči a odborníky je vytvářen individuální plán a podnětné prostředí a využívány specifické pomůcky tak, aby dítěti bylo umožněno osvojit si český jazyk.

Návrh úpravy podmínek: Motivovat průvodce, aby absolvovali vzdělávací programy týkající se vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí češtiny jako vyučovacího jazyka.

ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

Školka je jednotřídní se zázemím v jurtě. Třída je věkově heterogenní. Ve třídě je maximálně 16 dětí. Po celý den jsou se skupinou více než 8 dětí neustále 2 průvodci. Zájemcům nabízíme celotýdenní docházku od 8 do 16 hodin.

Školka přijímá děti od 3 (2) do 6 let a také děti s odloženou školní docházkou, pokud splní kritéria pro přijetí.

Zápisy jsou v době od 2. do 16. května. Podrobnější kritéria přijetí a podmínky zápisu dětí do Školky jsou sepsány ve školním řádu Školky a zveřejněny vždy k aktuálnímu zápisu na webu Školky. V případě volné kapacity přijímáme děti i v průběhu školního roku.

CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Naše filozofie vychází z motta: “Svět je dobrý.”.

Díky svému šťastnému umístění na mapě - uprostřed pestré přírody - vychází hlavní pedagogická profilace naší školy z **principů lesních mateřských škol a EVVO**. Děti tráví převážnou většinu dne pod širým nebem. Přirozeně se tak seznamují s pestrým biotopem, který je obklopuje, postupně se učí “číst přírodu”, vnímat své okolí a sebe v něm - venku jsme za každého počasí, na základě autentického prožitku se učí rozpoznat a pojmenovat své aktuální potřeby.

Děti vědomě vedeme a vzděláváme v oblastech trvale udržitelného rozvoje - seznamujeme je s ekologicky šetrným přístupem k životu, učíme je střídmosti ve využívání přírodních zdrojů a jejich ochraně. Společnými projekty s rodiči a místní komunitou dáváme dětem zažít pocit, že jsou plnohodnotnou součástí většího celku - mají v něm své místo a právo spoluutvářet naše prostředí k životu. Cílem naší společné cesty je vypěstovat v dětech zodpovědný a ohleduplný přístup ke svému okolí, vzbudit zájem jej dále poznávat a o něj pečovat.

Ve vztahu k sobě, k ostatním dětem a dospělým vedeme děti k respektování individuálních odlišností - učíme se **společně pojmenovat a respektovat své potřeby a uznávat potřeby ostatních**. K příjemné náladě ve skupině a k pocitu bezpečí nám pomáhají společně vytvořená, smysluplná a srozumitelně definovaná pravidla. Průvodci mezi sebou i ve svém přístupu k dětem a jejich rodičům následují zásady respektující komunikace. Podporujeme v dětech spolupráci, společné dělení se o úkoly a povinnosti ale i sdílení a dělení se. Pomáháme dětem osobnostně vyrůst, přijmout zdravý životní styl a rozvíjet své silné stránky a vlohy. Sebeúcta je jádrem naší osobnosti, protože, kdo se naučí vážit si sám sebe, naučí se vážit si také ostatních. Snažíme se v dětech **podporovat vnitřní motivaci** pro komunikaci s okolím. Veškerá sdílení se snažíme formulovat pozitivně. Sebeúcta, ohleduplnost, empatie jsou pro nás ukazateli směru na společné cestě růstu.

Rytmus nahrazuje sílu

Rytmus provázaný se známými činnostmi a jejich pravidelným opakováním tvoří pro děti bezpečný rámec skutečností, v nichž se dobře orientují a na něž se mohou spolehnout. Svou energii tak soustředí na vlastní učení a rozvoj, namísto, aby neustále zjišťovaly okolnosti, které je obklopují.

Děti opakování milují a klidná atmosféra lesní školky jim umožňuje tuto potřebu prožívat naplno. V prostředí lesa i zahrady mohou opakovat své pokusy a zdolávat překážky, jaké si samy zvolily, návrat na stejná místa vytváří prostor se znovu a znovu vracet k rozehraným hrám a dále je rozvíjet.

Rytmus provází jednotlivé dny, týdny i celý rok (více viz. Podmínky vzdělávání).

Denní rytmus je spojen nejen s jídlem a spánkem a přirozeně strukturuje čas dětí strávený ve školce. Provází je drobné rituály (při ranním kruhu, pobytu v lese, odpočinku atd.), které děti ubezpečují, že svět plyne stále ve svém řádu a naladí je na nadcházející činnost. Děti rituály znají a často s nimi samy začnou i bez připomínání dospělých. Pokud výjimečně něco vynecháme, je třeba děti ujistit, že to vedeme v patrnosti.

I během roku a při slavnostech se děti znovu setkávají s něčím, co je jim známé, a co mohou nahlédnout s novými zkušenostmi a z nové perspektivy,

Pohyb a zase pohyb

Pohyb je naší dennodenní náplní a výzvou v jakémkoli prostředí. Vnímáme ho jako nezbytný nástroj k rozvoji dítěte a jeho zdraví.

Prožíváme s dětmi téměř celý den v pohybu a vidíme, jak jim dělá radost. Ráno zahrnujeme do programu rozcvičku, pak vyrážíme na procházku, která se odvíjí dle možností a nálady dětí. Vydáváme se pozdravit naše známá místa a cestou zdoláváme různě náročné překážky.

Nedílnou částí je volná hra, která v sobě skrývá kreativní možnosti dětí - běh, hra na schovávanou, překážková dráha a mnohé jiné. Samo dítě nejlépe odhadne vlastní úroveň pohybových možností a míru únavy. Pokud mu již není aktivita příjemná, zcela spontánně jí zanechá nebo změní.

Rádi si také během dne zahrajeme naší aktuální pohybovou říkanku. Občas si v jurtě, nebo v teplejších měsících venku na trávě, zacvičíme prvky dětské jógy či nám děti nabídnou ztvárnění jejich příběhů v dramatickém podání v podobě divadla.

Volnost v tvorbě

Dopřáváme dětem **čas a prostor k volné tvorbě a nabízíme jim materiály přírodního charakteru** – (dřevo, papír, vosk, hlínu, vlnu...), protože je velmi podstatné s jakými materiály v tomto věku děti přicházejí do styku. Při tvorbě je důležitý proces a ne výsledek. Minimálně dětem předkládáme návody a hotová řešení, snažíme se, aby se necítily svázané a mohly se při tvorbě zcela uvolnit. Věříme, že proces tvorby má pro ně relaxační až terapeutický účinek, ne jen učení se novým dovednostem a zlepšování jemné motoriky.

Zahrada

Společně pečujeme o naši Školkovou zahradu. Chceme, aby děti cítily, že jsou platnými členy Školkového společenství a i drobné úkoly, které dovedou splnit, nám dohromady pomáhají zvládnout těžší práci. Zahrada nás stále učí a zároveň ukazuje přirozenosti přírody, které probíhají kontinuálně celý rok přímo před našima očima. Můžeme tak být součástí a vidět přírodní procesy velmi zblízka každý den.

Zahrada nám také slouží k tomu, abychom si mohli uvědomit, že práci vloženou do ní nevidíme vždy hned, ale s trpělivostí se jí dočkáme a přinese nám přirozenou odměnu v pravý čas.

Společnými silami vytváříme záhonky, necháváme růst rostlinky, bylinky, staráme se o stromy, slavíme s nimi jejich svátek a jejich plody společně ochutnáváme nebo zpracováváme moštováním, sušením či pečením nad ohněm. V zahradě máme rozmanitá místa pro spontánní hru dětí a jejich aktivity - lanové houpačky, síťové

prolézačky, pískoviště, polní kuchyňka, přístřešek, kde se každý den rozehrávají příběhy a tvoří se nové kulisy pro hry. Ohniště nám slouží k vytvoření tepla, světla, ale i dobrého pokrmu, který si občas společnými silami připravíme, stejně tak jako oheň, který společně založíme a udržujeme.

Chtěli bychom dětem naší zahradou sdělit, že tím, jak se k ní chováme a jak na nás působí, že i tak budeme pečovat o děti a napomáhat jejich růstu.

Kultura

Kultura zahrnuje veškeré naše činnosti, hodnoty a vzorce chování či jednání, které se dětem snažíme vštěpovat, náš jazyk, naše tradice a jejich významy i všechno, co jako lidé vytváříme. Z pozice průvodce je důležité se na všechny tyto složky soustředit a vědomě je rozvíjet. Děti vedeme k tomu, aby se v prostředí naší kultury cítily dobře, učily se mu rozumět a získávaly k němu pozitivní vztah.

V dětech se snažíme budovat vztah k mateřskému jazyku, rozvíjet ho a kultivovat, recitujeme, vyprávíme si, nezapomínáme na literaturu, čteme dětské knížky. Dáváme prostor hudbě, výtvarným činnostem i divadlu. Děti se stávají jejich příjemci i aktivnímu tvůrci. Snažíme se být součástí komunity našeho města, zajímat se o jeho historii a zapojovat se do jeho současnosti. Navštěvujeme kulturní instituce a památky, navazujeme s nimi spolupráci (Městská knihovna, Galerie středočeského kraje, Farnost Kutná Hora). Snažíme se mít hezké vztahy s našimi sousedy.

Dlouhodobé cíle vzdělávacího programu

- učit se celostně
- sebevědomé dítě s elánem do života
- přijetí sebe sama – sebeúcta
- vyjádřit své potřeby a také naslouchat druhým, být empatické
- rozvíjet hrubou i jemnou motoriku v pestrém prostředí
- podporovat smyslové vnímání přímou zkušeností
- rozvíjet kreativitu a fantazii pomocí přírodních rozmanitých prvků
- podporovat pocit sounáležitosti mezi dětmi, se živou i neživou přírodou
- posilovat sociální vztahy mezi dětmi, rozvíjet jejich spolupráci
- prožívat rytmy změn v přírodě a ročních období autenticky
- seznámit se s naším přírodním okolím a vytvářet si k němu pozitivní vztah
- zažít a poznat rostliny a živočichy v jejich přirozených ekosystémech
- zažít a poznat své tělesné hranice
- prožít luxus ticha a tím měnit citlivost k mluvenému slovu
- respektovat a podporovat senzitivní období dětí
- rozvíjet estetické cítění, tvořivost
- prožít svobodu a volnost ve výtvarných, hudebních a pohybových experimentech
- podporovat autentičnost, originalitu, osobitost a také toleranci k odlišnostem
- učit zodpovědnosti a samostatnosti
- trénovat drobné domácí práce, řemeslné a zahradní činnosti
- motivovat děti k činnosti, být dobrým příkladem
- poznat hodnoty lesního společenství a hodnoty lidské společnosti
- nechat děti prožít cykličnost roku v přírodě i folklóru

- spokojená a spolupracující tripartita dítě – průvodce – rodič

Uplatňované metody a formy vzdělávání

Každý jsme jedinečnou bytostí se svými unikátními dary i limity, jeden od druhého se můžeme mnohé naučit, navzájem se podpořit a posílit. Proto zaujímáme k našim dětem **individuální přístup a respektujeme jejich jinakost.**

Každodenní pobyt v přírodě nás přirozeně směřuje k následování zásad environmentální výchovy. EVVO vychovává k zodpovědnému vztahu k přírodě a k pochopení její nenahraditelné ceny pro život všech. Chceme v dětech budovat pozitivní vztah k přírodě, schopnost estetických prožitků v souvislosti s přírodou. Přijetí zdravého životního stylu a odmítnutí konzumu. Mezi hlavní témata patří například ochrana přírody (znalost živočišných a rostlinných druhů a jejich přirozeného prostředí), hospodaření s odpady (třídění), čištění přírody (brigády s rodiči), udržitelný rozvoj (snižovat dopad lidské populace). Řídíme se pedagogickými zásadami, kdy **podporujeme přirozenou zvědavost dětí, vycházíme vstřícně různým druhům osobností, rozvíjíme fantazii, podporujeme spolupráci a ne soutěživost dětí.** Hledáme inspiraci u našich předků a jiných kultur. Pomocí práce se děti mohou přirozeně začlenit do chodu školky a přirozeně se tak nenásilnou formou seznamují s činnostmi, postupy a nástroji, které budou jednou potřebovat.

Informální vzdělávání (vzdělávání od prostředí - nepsané, skryté kurikulum) klademe na roveň a často i výše nad formální (připravenou) vzdělávací formu. Využíváme převážně **metody prožitkového učení hrou a činnostmi dětí a metody situačního učení a spontánní sociální učení založené na principu nápodoby a další metody učení spojené s pozorováním, tvořením a pokusy k získávání nových poznatků.** Dítě se učí na základě praktických zkušeností - **prožitků.**

Nezastupitelné místo v našem pedagogickém přístupu **má volná hra**, která v dětech rozvíjí kreativitu, fantazii, flexibilitu, spolupráci, schopnost improvizace a imaginace. Více o přínosu volné hry jsme se rozepsali v kapitole Psychosociálních podmínek.

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dětí nadaných

Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami i pro děti nadané vytváříme přes individuální přístup ke každému dítěti a spoluprací s rodinou, případně dalšími odborníky (PPP, pediatr, logoped..). Pokud je mezi dětmi objeveno nadání, konzultujeme další kroky rozvoje a vzdělávání s odborníky.

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

V LMŠ plně akceptujeme specifické potřeby dvouletých dětí a proto zajišťujeme:

- Pravidelný denní režim v chodu LMŠ
- Dostatečnou a častou emoční podporu

- Pocit bezpečí dítěti fyzickým kontaktem (držení za ruku, v náručí), pravidelným režimem, srozumitelnými pravidly a pravdivou a empatickou komunikací s dítětem v případě tesknění po rodičích
- Přiměřeně podnětné prostředí bez přemíry hraček, vyhýbáme se hračkám a předmětům vizuálně přizpůsobeným komerčním a marketingovým zájmům výrobců, podporujeme řemeslné zpracování, přírodní materiály
- Činnosti a manipulaci s předměty a pomůckami, které splňují podmínky bezpečného rizika
- Individuální péče, která spočívá mimo jiné v pomoci se samoobslužnými činnostmi, v jejichž zvládnutí je každé dítě na jiné úrovni
- Vyžadujeme dodržování pravidel, která srozumitelně opakujeme tak dlouho, jak je potřeba, než si je dítě osvojí. V nároku na jejich dodržování jsme důslední (například dodržování dohledné vzdálenosti při pohybu v lese, reagování na svolávací signál, umývání rukou před jídlem apod.).
- Hračky, pomůcky a předměty denní potřeby ukládáme a skladujeme s ohledem na bezpečnosti dvouletých dětí
- Možnost odpočinku (vyhrazené odpočinkové místo, každé dítě má osobní spací pytel)
- V průběhu programu, který probíhá mimo zázemí LMŠ, je průvodce náležitě vybaven tak, aby mohl nejmenším dětem poskytnout potřebný komfort v případě únavy či nechuti participovat na běžném programu. Průvodce je mimo jiné vybaven izolační dekou na zem, náhradním oblečením, rukavicemi, čepicí, vodou, aj. tak, aby dítěti umožnil v případě potřeby průběžný odpočinek.
- Hygienické zázemí LMŠ je vybaveno nočníkem
- V zázemí LMŠ je prostor pro uložení náhradních věcí dětí
- Dítěti umožňujeme použití specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty např. mazlíka, plyšáka či hračky z domova, jejíž použití má však svá pravidla. (např. použití jen při odpočinku)
- Aktivně spolupracujeme s rodiči
- Vzdělávací činnosti se děti mohou, ale nemusejí účastnit

S ohledem na specifika zázemí LMŠ přijímáme k pravidelné denní docházce pouze děti bez dětských plen, které si zvládají samostatně, či za vyžádané pomoci průvodce, dojít na toaletu.

Popis zajištění průběhu vzdělávání dětí s OMJ

S využitím Kurikula češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání a konzultací s logopedkou je zpracován individuální jazykový plán, který je následně pravidelně vyhodnocován a aktualizován.

Podmínky pro vzdělávání vytváříme přes individuální přístup ke každému dítěti a spoluprací s rodinou, případně dalšími odborníky.

VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Vzdělávací nabídka je rozčleněna do tematických celků, jejichž obsah vychází z cyklu roku. Každodenní pobyt v přírodě a pravidelná práce v zahradě školky dětem umožňují intenzivně vnímat změny na základě bezprostředních prožitků a

pozorování. Tyto procesy jsou provázeny společnou přípravou a prožíváním, slavností, svátků a tradic. Každé z nich přirozeně přináší témata a kvality, které si přejeme v dětech posilovat, a rozvíjejí různé kompetence. Jednotlivá období se prolínají, jedno doznívá, zatímco další přichází. Jejich rozsah není předem přesně časově vymezen. Předem není možné určit, jak dlouho budou témata v dětech rezonovat nebo, co nám přinesou přírodní podmínky daného roku. Každé z těchto období nabývá své podoby také prostřednictvím malých rituálů, písní, básniček, říkadel a pohybově dramatických cvičení souvisejících s jejich obsahem. Každé období přináší pohádky a příběhy, které vyprávíme a dramatizujeme. Volba těchto prostředků je dynamickým procesem a úkolem průvodce je vnímat hloubku jednotlivých období a nalézat nové souvislosti. Teprve po uchopení obsahu hledáme formy, pomocí nichž ho dětem zprostředkujeme. Při procesu tvoření dbáme na využití materiálů, které nás v daném období obklopují nebo které jsou pro něj jinak typické. Zaměřujeme se na proces tvorby a kompetence, které přináší, výsledek je pro nás příjemným završením naší činnosti.

MICHALSKÉ OBDOBÍ (vrcholí svátkem archanděla Michaela 29.9.)

STROMY A KOŘENY (vrcholí Dnem stromů 20.10., končí po Dušičkách 2.11.)

MARTINSKÉ OBDOBÍ (začíná Dušičkami 2.11., vrcholí Svatomartinskou slavností, končí po svátku hudby 22.11.)

ADVENT (přípravy začínají po svátku hudby 22.11., končí příchodem Tří králů)

TŘÍKRÁLOVÉ OBDOBÍ (končí svátkem Hromnic 2.2.)

MASOPUSTNÍ OBDOBÍ (vrcholí masopustním úterým)

PROBOUZENÍ ZEMĚ (začíná s prvními známkami jara v přírodě, vrcholí vynášením Morany po smrtné neděli, pokračuje Velikonocemi, oslavou Dne země a svátku svatého Jiří a končí po zmrzlých mužích)

PODLÉTÍ A ZAČÁTEK LÉTA (začíná po svátcích třech zmrzlých mužů)

MICHALSKÉ OBDOBÍ

Charakteristika:

Michalské období je obdobím adaptace – děti se do školky vrací po dlouhé době prázdnin, některé z nich do ní přicházejí poprvé. Končící léto jim vytváří ideální podmínky, kdy mohou vstupovat do této změny. Počátek období se prolíná s doznívajícími dožínkami – je dobou dozrávání, sklizení a oslav úrody. Dětem by mělo přinášet hojnost a dostatek, ale také společné činnosti, kterou vedou k jejich dosažení. První slavností roku je slavnost moštování oslavující právě tyto kvality. Prostředí školky, zahrady i lesa je třeba znovuobjevit a zabydlet. Děti by měly především získávat důvěru ve školku jako v bezpečné prostředí, kde jsou přijímány s láskou a péčí, kde je o ně dobře postaráno a kde se mohou rozvíjet. Získávají také důvěru samy v sebe, když dokázaly učinit tento důležitý krok. Vrcholem období je Michalská slavnost, jejímiž hlavními motivy je právě prožití důvěry a otevřenosti tomu, co přichází.

Záměr:

seznamuje se s prostředím školky a rytmem dne, který pro něj vytváří bezpečný rámec

poznává sebe sama, rozvíjí pozitivní city ve vztahu k sobě

učí se sdělovat své potřeby a přání vhodným způsobem

vnímá, že je součástí většího celku

na příkladu školky se učí chápat, že každý má na světě své místo a všichni mají stejnou hodnotu

osvojuje si pravidla školky i základní společenská pravidla a hodnoty
navazuje dětská přátelství

je účastno péče o zahradu, sklizení a ochutnávání plodů

odhaduje vlastní síly, zkouší své možnosti

rozdívá se v oblasti hrubé motoriky, učí se jistě pohybovat v terénu

Vzdělávací nabídka:

volná hra v prostředí lesa a zahrady

denní rituály

řízené činnosti, drobné skupinové hry

seznamování s pravidly školky a běžnými společenskými normami v přirozených sociálních situacích

aktivity vztahující se k péči o zahradu a společné práci, spoluvytváření prostředí školky

drobné úkoly, při nichž se děti střídají

aktivity zaměřené na lokomoční a nelokomoční pohybové činnosti

Předpokládané výstupy:

má důvěru ve školku, ví, že o něj bude dobře postaráno

po většinu času je ve školce uvolněné, zažívá pocity radosti a štěstí, odnáší si pozitivní prožitky

uvědomuje si, že může různé situace ovlivnit svým jednáním a také, že za ně nese důsledky

osvojilo si pravidla školky, která respektuje (i když někdy musí být upozorněno)

zvládá základní sebeobsluhu důležitou pro jeho pobyt ve školce

posiluje sebedůvěru (zvládne být částečně soběstačné, odloučit se od rodičů)

komunikuje s dětmi i dospělými, učí se vhodným způsobem sdělovat své pocity a přání

rozdívá se v oblasti hrubé motoriky, postupně získává jistotu v terénu, v pohybu je radostné, samo aktivně vyhledává překážky a výzvy, zvládá případný neúspěch

chápe význam společné práce, je aktivní v péči o zahradu a své bezprostřední okolí

STROMY A KOŘENY

Charakteristika:

Po dobře zvládnutých prvních krocích, přichází pro děti čas vnímat sebe sama v celku, naučit se dobře žít s ostatními, spolupracovat. Symbolem toho období jsou síly přírody stahující se do země. I my se ale musíme na zimu připravit. Provázanosti lidského světa s přírodním můžeme pozorovat na příkladu stromu, který se jako podobenství hojně objevuje v rozličných lidských kulturách. Stromy vyrůstají z kořenových systémů, stejně jako my lidé vycházíme z kultur a moudrostí našich předků. Tyto své kořeny si připomene v závěru období oslavou svátku Dušiček, který nám připomíná ty, jež nás předcházeli.

Záměr:

rozvíjení spolupráce

hledání rovnováhy mezi vlastními zájmy a zájmy skupiny

rozvíjení smyslového vnímání

podpora všímavosti, soustředěného pozorování

rozpoznávání tvarů a barev

vnímání proměn přírody (příroda se stahuje pod zem)

Vzdělávací nabídka:

volná hra

kooperativní hry
reflexní kruhy
pozorování podzimní přírody a jejích proměn
vnímání kvalit a vlastností jednotlivých předmětů
výtvarné a pohybově-dramatické činnosti
míchání barev, vytváření barevných škál
činnosti v zahradě spojené s přípravou na zimu
tvoření s materiálem nalezeným v přírodě

Předpokládané výstupy:

vnímá svou sounáležitost s lidmi kolem sebe
spolupracuje s dětmi i dospělými
dovede sdělit své postřehy, nápady a pocity ostatním
dovede se přizpůsobit potřebám většiny
rozšiřuje svou slovní zásobu
dovede popsat kvality předmětů, všímá si rozdílností, rozlišuje tvary a barvy
zaměřuje svou pozornost na bezprostřední okolí, všímá si změn v přírodě
vnímá svět jako pozoruhodný a jedinečný, je přirozeně zvědavý, aktivně se zajímá o jevy a souvislosti v přírodě a ve společnosti

MARTINSKÉ OBDOBÍ

Charakteristika:

S postupujícím podzimem se ve školce objevují první chladné dny, přirozeného světla a barev ubývá. Po období hojnosti zažíváme první známky zimy a nepřízně. Svatomartinská slavnost je první slavností spojenou se světlem. Dětem by měla dát pocítit vzájemnost a sounáležitost. Velkou inspiraci ve vztahu k druhým lidem dětem přináší svatomartinský příběh. Toto období je časem společné práce, vnímání potřeb ostatních lidí a vyvažování svých vlastních. Období uzavíráme svátkem svaté Cecílie, patronky hudby. Její malá slavnost nám přináší možnost vyjádřit se zvukem a zpěvem před adventním ztišením.

Záměr:

rozvíjí empatii, soucítění s druhými
společně prožívá a sdílí radostné i neradostné okamžiky
vnímá změny v přírodě, její utlumení
soustředí se na vyprávění příběhu
rozvíjí schopnost imaginace
vnímá hudbu a rytmus, užívá rytmických hudebních nástrojů
uvědomuje si vlastní dech a zkouší s ním pracovat

Vzdělávací nabídka:

činnosti zaměřené na spolupráci
emoční hry, rozvíjení empatie, vyjadřování pocitů různými prostředky
pohádky, příběhy a hry s motivy dělení se s druhými
práce s dechem, dechová a relaxační cvičení
rytmická cvičení, hudba a zpěv
dramatické činnosti

Předpokládané výstupy:

spolupodílí se na společných rozhodnutích, přijímá názor většiny
nabídne svou pomoc, dovede se podělit s druhým
dovede dětským způsobem vyjádřit soucit
soustředěně naslouchá vyprávění
ovládá dechové svalstvo

napodobuje jednoduché pohyby, sladí pohyb s rytmem
zapamatuje si krátké básničky, říkanky, písničky
ovládá tempo řeči a intonaci
učí se záměrně užívat svou paměť
rozvoj imaginace, tvořivost, kompetence, možnost podílet se svou představivostí

ADVENT

Charakteristika:

Adventní období přináší zklidnění, učí nás ztišit se, naslouchat a porozumět. Je spojeno s přibýváním světla v přírodě i v duchovní oblasti. Světlo provází i obě slavnosti tohoto období, slavnost adventní spirály a svátek svaté Lucie. Děti jsou obdobím provázeny také prostřednictvím příběhů, na jejichž pokračování musíme někdy počkat do zítřka. Pozorujeme a prožíváme zimní přírodu v kontrastu s teplem a pohodlím, v němž se věnujeme drobné tvořivé práci a přípravám na Vánoce.

Záměr:

rozvíjí se v oblasti emoční inteligence a porozumění sociálním situacím
posiluje svou trpělivost, prožívá radost z očekávání
učí se zklidnit se
rozvíjí estetické cítění a vnímání
učí se pracovat podle postupů i zkoušet vlastní myšlenky a nápady
rozvíjí předčtenářské dovednosti, naslouchá a rozumí příběhům a pohádkám
učí se modelovat, rozvíjí prostorovou představivost

Vzdělávací nabídka:

kooperativní hry
relaxační a zklidňující činnosti
emoční hry, vyjadřování pocitů pomocí různých prostředků
činnosti spojené se světlem a stínem
čtení s porozuměním, vyprávění a dramatizace příběhů s adventní tematikou
hudební, výtvarné a dramatické aktivity vztahující se k vyjádření vlastních emocí
činnosti zaměřené na rozvoj jemné motoriky
drobné tvoření z přírodního materiálu a papíru
modelování z vosku
společné pečení a vaření
témata vztahující se k rodině

Předpokládané výstupy:

rozvíjí se v oblasti emoční inteligence, dovede pojmenovat pocity své i druhých,
ztvárnit je pomocí různých prostředků
dovede se záměrně ztišit a být klidné
soustředěně naslouchá čtení nebo vyprávění
převypráví svými slovy příběh, dovede příběh rozvíjet
rozvíjí řeč po stránce formální a gramatické
zapojí se do rozhovoru, dává prostor i ostatním mluvčím
zná členy rodiny a chápe základní vztahy mezi nimi, ví, že každý má své místo, své úkoly
požádá o pomoc, pokud ji potřebuje, dovede svou pomoc nabídnout
procvičuje se v modelování, dovede ztvárnit svůj záměr
dodrží jednoduchý postup

TŘÍKRÁLOVÉ OBDOBÍ

Charakteristika:

Po Vánocích se děti vrací do školky bohatší o řadu zážitků a zkušeností v kruhu své rodiny. Tříkrálové období jim dává prostor pro reflexi těchto událostí, ale i reflexi sebe sama. Období nového roku je hlavní dobou, v níž ve školce uspořádáváme evaluace. I děti by měly dostat prostor a možnost uvědomit si své silné stránky a to, na čem je ještě potřeba pracovat. Naučit se ocenit sebe i druhé, přijímat a dávat zdravou kritiku. Po předchozích obdobích, které jsme prožívali hlavně prostřednictvím pocitů a smyslů, se se třemi moudrymi králi navrací racionalita potřebná nejen pro realizaci nových plánů. Zatímco příroda odpočívá, aby nabrala sílu, lidé jsou ve svých psychických procesech v zimě velmi aktivní. Tříkrálové období symbolicky ukončíme připomínkou Hromnic a výrobou hromničních svící završíme svátky spojené se světlem.

Záměr:

vytváří si zdravého sebehodnocení
rozvíjí se v oblasti předmatematických dovedností
rozvíjí se v oblasti jemné motoriky
dovede správně užívat jednoduché nástroje
pozoruje zimní přírodu, uvědomuje si kontrast mezi uvnitř a venku
rozlišuje znakové systémy

Vzdělávací nabídka:

reflexní kruhy
prostor k sebehodnocení
činnosti zaměřující se na porovnávání, třídění, řazení, rozpoznávání tvarů a určování množství
činnosti zaměřené na poznávání obrazně znakových systémů
manipulační činnosti, práce s drobnými pomůckami
cvičení na uvolňování ruky
volná kresba a malba
tkaní, modelování a práce s vlnou

Předpokládané výstupy:

vlastními slovy popíše své prožitky a svá pozorování
dovede ocenit samo sebe, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
zná své silné stránky, ví, v čem se ještě potřebuje rozvíjet
dovede ocenit druhé lidi
rozpoznává základní tvary, dovede třídit předměty podle různých vlastností, porovnávat je mezi sebou
zpřesňuje si početní představy a elementární matematické dovednosti
rozvíjí koordinaci ruky a oka, uvolňuje svaly na ruku
procvičuje jemnou motoriku

MASOPUST

Charakteristika:

Pro naše předky byl masopust obdobím veselí a hodování mezi dvěma postními dobami, i v dětech by mělo toto období podporovat hravost a imaginaci. Inspiruje nás uchopit je expresivnějšími formami, vyjádřit vlastnosti a schopnosti, které jsme poznávali v předchozím období prostřednictvím hudby, divadla, výtvarných a jiných prostředků. Soustředíme se také na jazyk a i v jeho rozvíjení nacházíme nové možnosti. Kromě sebevyjádření se věnujeme také seberealizaci, rozvíjíme své předchozí plány a začínáme je realizovat. Společně s dětmi začínáme pracovat na podobě zahrady, která se brzy začne probouzet i na povrchu. Masopustní období

pomalu odeznívá po masopustním úterý, které děti prožívají v průvodu tradičních masek.

Záměr:

rozvíjí svou schopnost imaginace
vnímá různé role ve vztazích a společnosti
má dobrý vztah k mateřskému jazyku
aktivně rozvíjí svou slovní zásobu a fonetickou stránku řeči
vnímá své tělo, jeho potřeby a potřebnost péče o něj
rozlišuje a pojmenuje části svého těla
respektuje odlišnosti

Vzdělávací nabídka:

rolové hry
dramatické aktivity
zdravotně zaměřené aktivity
přirozené i modelové situace směřující k přijímání a respektování odlišností druhých
aktivity zaměřující se k rozpoznání a popisu lidských vlastností
říkadla, hádanky, jazykolamy a slovní hříčky
činnosti směřující k poznávání vlastního těla a jeho jednotlivých částí

Předpokládané výstupy:

rozlišuje mezi dobrem a zlem
pojmenovává lidské vlastnosti
dovede vymyslet synonyma, homonyma a antonyma
utvoří jednoduchý rým
rozpozná první písmena slova, vytleskává slabiky
snaží se správně vyslovovat
uvědomuje si své vlastní tělo a potřebnosti péče o něj
vyhodnocuje rizika, umí odmítnout to, co pro něj není dobré
rozpoznává situace, které mohou ohrozit jeho zdraví nebo bezpečnost, ví, jak se v takové situaci zachovat a kam se obrátit o pomoc, je-li bezradné
dovede využívat informativních zdrojů, knížek, encyklopedií aj.

PROBOUZENÍ ZEMĚ

Charakteristika:

Období začíná s prvními známkami jara, které děti kolem sebe pozorují. Procesy v podzemí vedoucí k těmto změnám ale předznamenáváme v básních i příbězích již dříve. Probuzená příroda představuje obrovskou rozmanitost vůní, barev, tvarů a zvuků. I v nás se probouzí tvůrčí schopnosti i prostá radost. Jaro je obdobím čínorodé práce na zahradě – je třeba poklidit, zasít semínka a pečovat o ně. Trénujeme vytrvalost a cílevědomost, abychom dosáhli cílů, které jsme si vytyčili. Se zimou a všemi vlastnostmi a strachy, které potřebujeme odložit, se loučíme vynesemím Morany. Součástí období je také pohyblivý svátek Velikonoc přinášející téma znovuzrození patrné i přírodě. Připomínáme si Den země, která je našim společným domovem. Období ukončují svátky zmrzlých mužů, po nichž můžeme do země zasít i poslední semínka a zasadit poslední rostliny.

Záměr:

posiluje svou cílevědomost a vytrvalost
všemi smysly vnímá první známky jara
všímá si různorodosti přírody a jedinečnosti některých jevů
pozoruje životní podmínky různých ekosystémů
seznamuje se s místem, kde žije a s možnostmi, jak toto místo ovlivnit

získává dovednosti potřebné pro orientaci v prostoru
orientuje se v okolí školky a známých částí města
rozdívá se v oblasti kognitivních schopností

Vzdělávací nabídka:

vytváření a naplňování vlastních malých projektů

práce na zahradě

klíčení a pozorování semínek

vnímání proměn v přírodě, pozorování rostlin a živočichů, pozorování oblohy a změn v počasí

možnost zažít si a prohlédnout prostředí různých ekosystémů

environmentální a ekologicky orientované aktivity

tvořivé činnosti s vodou, hlínou, blátem a neživými složkami přírody

aktivity podporující prostorové vnímání a zafixování potřebných pojmů

Předpokládané výstupy:

vnímá svět jako pestrý, různorodý a dobrý

chová úctu k životu ve všech jeho formách, ochraňuje přírodu a živé tvory

vnímá provázanost živé a neživé přírody

chápe, že dění v přírodě má svůj přirozený řád, uvědomuje si souvislosti

chápe, že lidská činnost přírodu pozitivně i negativně ovlivňuje

má smysl pro povinnost

má pozitivní vztah k místu, kde žije, v péči o prostředí kolem sebe je aktivní a činorodý

orientuje se v prostoru, užívá základních orientačních pojmů

dovede předměty třídit, seskupovat podle vlastností

PODLÉTÍ A ZAČÁTEK LÉTA

Charakteristika:

Období podlétí soustředí část naší pozornosti k péči o to, co jsme zaseli. Na jeho konci budeme moci společně ochutnat první plody rostlin, které jsme sami vypěstovali a zároveň využít darů, které nám přináší příroda bez našeho přičinění.

Na počátku období připomínáme svátek matek, v němž mohou děti plně prožít svůj vztah k pečující osobě a ony samy jí vyjádřit své poděkování. Prožíváme také letní slavnosti, narozeniny školky a to, že tu můžeme být všichni spolu. Dětem by mělo období otevírat možnosti plně rozvinout svou hravost a kreativitu, cítit se šťastné a naplněné v navázaných přátelstvích a plně využít možností volného prostoru a materiálů, který jim nabízí.

Záměr:

prožívá radost z výsledků společné práce, vnímá výsledky společného úsilí

posiluje svou přirozenou zvědavost, pociťuje radost a chuť k objevování

dovede využít své zkušenosti, hledá nové postupy, experimentuje

rozdívá se v motorických oblastech, cíleně koordinuje své pohyby

trénuje komunikační dovednosti a kultivovaný projev

vnímá a aplikuje základní normy a hodnoty společenství, ve kterém žije

získává dovednosti potřebné v orientaci v čase

vytváří povědomí o širším kulturním a technickém prostředí a o existenci jiných kultur

Vzdělávací nabídka:

volná hra

kooperativní hry

pohybové hry (lokomoční, nelokomoční, kolektivní a jiné)

komentování zážitků, situací a pracovních postupů
konstruktivní činnosti
hry a aktivity spojené s vodou a jejím pozorováním
práce s časovými údaji a posloupnosti
práce na zahradě, sklizení, ochutnávání a příprava jídla z prvních plodů
uvědomování si hravosti, radosti ze života

Předpokládané výstupy:

projevuje se autenticky a prosociálně
učí se soustředěně pozorovat, o výsledcích svých pozorování diskutuje
rozšiřuje své povědomí o provázanosti jevů v přírodě
uplatňuje získané zkušenosti v praktických situacích a dalším učení
při řešení problému dovede měnit dle potřeby osvojené postupy, využívá své fantazie a kreativity, vytváří nová řešení, pracuje s jejich úspěchem a neúspěchem
vnímá, že jeho role ve společenství je důležitá, ve skupině se dovede prosadit i podřídit
chápe, že je přínosné být aktivní a činorodé a že lhostejnost a pohodlnost přináší negativa
dovede vést rozhovor, popsat situaci, jednoduchý pracovní postup
dovede se vhodným způsobem ohradit, v situacích, kdy je mu něco nepříjemné
má povědomí o existenci jiných kultur
orientuje se v základních časových údajích

Ve školce prožíváme tyto slavnosti a svátky:

Slavnost moštování
Svátek archanděla Michaela 29.9.
Den stromů 20.10.
Dušičky: 2.11.
Svatomartinská slavnost: 11.11.
Svátek hudby: 22.11.
Slavnost adventní spirály
Svátek svaté Lucie, patronky světla: 13.12.
Tři Králové: 6.1.
Hromnice: 2.2.
Masopust
Vynášení Morany: (po smrtné neděli)
Velikonoce
Den země, kuličkohraní: 22.4.
Otvírání studánek, letnice
Svátek matek 11.5.
Narozeniny školky: 1.6.
Loučení s předškoláky

EVALUAČNÍ SYSTÉM

Hodnocení naší Školky vychází z RVP, ale také z jedinečnosti ŠVP naší školky, které bylo tvořeno v souladu s ním.

Naše hodnotící roviny jsou čtyři a navzájem se prolínají.

1. Hodnotíme vzdělávací program

Školní vzdělávací program byl citlivě složen v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání, jež vychází z požadavků, které jsou ukotveny v Národním programu rozvoje vzdělávání v ČR a zaměřením naší Školky. Vycházející tudíž také ze specifík lesních mateřských škol a čerpá inspiraci z alternativních pedagogických směrů.

ŠVP je tvořen s respektováním RVP, proto dbáme jeho naplňování. Průběžně **sledujeme a hodnotíme**, zda nám dopomohl k výchovně-vzdělávacím výsledkům a cílům předškolního vzdělávání. Pravidelně se zamýšlíme nad jednotlivými obdobími, projektovými dny a slavnostmi. Slouží nám k tomu **týmové porady** (1x za měsíc), **porady pedagogů** (1x za 14dní), **vzájemné rozhovory průvodců ve spolupráci s třídní knihou** (zápis každý den), **pedagogickým deníkem** (průběžně), zaznamenávající aktivity dětí, jež ve Školce za uplynulý čas prožily.

Na konci každého integrovaného bloku průvodci-pedagogové hodnotí ukončený blok a písemně zaznamenávají, zda bylo dosaženo cílů a jak propříště náplň vzdělávací nabídku či formy změnit. Ohlížíme se, zda byly dětem nabídnuty aktivity s tematickými vlastnostmi, motivy uplynulého období a dokázaly si prožít ctnosti náležící k jednotlivým měsícům dle ŠVP. Tematické období také probíráme v předstihu na poradách, aby bylo společně s průvodci sladěno. Výsledky všech nástrojů hodnocení je probíráno společně s týmem průběžně.

2. Hodnotíme výsledky vzdělávání – zaměřujeme se na dítě.

Zdali jsou vhodně naplňovány vzdělávací potřeby dětí a vzdělávací cíle Školky, můžeme pozorovat na dětech, na vývoji jejich kompetencí. K zaznamenávání nám slouží evaluační list, který jsme vytvořili s ohledem na fungování Školky. Zohledňujeme při hodnocení mimo jiné dovednosti získané při volném pohybu v prostředí přírody, opakujícím se rytmu školky s pozorností na respektující přístup vzájemně k sobě, ke svým kamarádům, průvodcům i přírodě.

Pololetní a závěrečné ohlédnutí si klade za cíl toto průběžné sledování naplňování potřeb dětí zaznamenat do evaluačních listů. Zamýšlíme se nad tím, co dětem prospívá, co je baví a posiluje, co dětem jde dobře a k čemu naopak je potřeba ještě dorůst. Výstup z evaluací slouží k následné cílené práci s dětmi a pro rozvoj jejich kompetencí, slouží k doporučení, kterým směrem dítě podpořit. Tato pozorování nám pomáhají k dětem hledat cestu. Procházíme pedagogický deník, práce dětí, fotodokumentaci. Ohlédnutí se uskuteční vždy v pololetí a na konci školního roku společně se všemi průvodci. Výstupy mohou sloužit také pro individuální konzultace s rodiči.

Děti podporujeme k sebehodnocení a sebeocení jejich pokroků, vnímáme, že sebereflexe je důležitou kompetencí pro život. Zamýšlíme se nad vhodnou formou, jak autoevaluaci dětí zdokumentovat.

Individuální konzultace rodin a průvodce - pedagoga

Rodiče mají minimálně jednou za pololetí možnost domluvit si v předem nabízených termínech konzultaci s průvodcem - pedagogem a zástupcem/kyní ředitele či ředitelem/kou Školky. Setkáváme se optimálně s oběma rodiči bez účasti dětí. V případě zájmu či potřeby je možné domluvit se na četnějších schůzkách.

Schůzka je zaměřená převážně na prospívání dítěte ve Školce, jeho pokroky, rodič má možnost Školce sdělit důležité věci z domácího prostředí, ovlivňující chování dítěte ve Školce. Je to také čas pro otázky rodičů nejen ohledně jejich dítěte, ale fungování Školky obecně, jejich možné návrhy, stížnosti apod.

3. Hodnotíme role průvodců

Zaměřujeme se na sebehodnocení, hodnocení ředitele/ky i týmu. Dále se zamýšlíme nad pedagogickými postupy. Následuje osobní rozhovor ředitele/ky jednotlivě s každým z průvodců, jako obousměrná zpětná vazba, dochází k aktualizaci vzdělávacích a seberozvojových plánů. Ředitel/ka má také přehled o dostupném vzdělání, motivuje průvodce k dalšímu vzdělávání, prohlubování vědomostí, zajišťuje možné nabídky vzdělávání a poskytuje dostupné tematické zdroje.

Autoevaluace probíhá 2x do roka formou písemných dotazníků, které jsou následně probrány s ředitelem/kou Školky. Je také obsažena ve všech zmíněných krocích.

Kvalita sociálních vztahů je ošetřena nejen filosofií Školky, naladěním samotných pedagogů, vedení, ale i pravidelnou **supervizní** činností týmu, která se koná přibližně jednou za 5 týdnů. Za takových předpokladů dovede tým efektivněji pracovat s veřejností, rodiči, zřizovatelem, mezi sebou.

Pedagogické a provozní rady probíhají 1x za měsíc a dělí se na provozně technickou část a část pedagogickou, které se spolu často prolínají. Těchto porad se účastní všichni zaměstnanci. Zde se plánuje organizační, personální zajištění nadcházejících slavností roku, konzultuje se o jednotlivých dětech, o probíhajícím vzdělávání apod. Výsledek rozhodování v obou částech je projevem spolupráce týmu a schopnosti společné domluvy. Z rad je proveden zápis, který zachycuje závěry, dílčí úkoly a zasílá se všem členům týmu.

2 x za měsíc se také setkává pedagogický tým se ředitelem/kou nebo zástupcem/kyní ředitele a hlouběji se zamýšlí nad programem období, tématy dalšího měsíce. Všechny důležité závěry jsou předány celému týmu.

Hospitace neboli návštěva Školkového dne jiného průvodce. Slouží nám ke zkvalitnění práce jednotlivých průvodců i celého kolektivu, k lepší organizaci a náladě Školky. Provádíme vzájemně 1x do roka.

Naše členství v Asociaci LMŠ je určitou zárukou neustálého vzdělávání a informovanosti v oblasti legislativy. Část týmu Školky se každoročně účastní seminářů, kurzů či Letní školy pro pedagogy LMŠ, jedná se o intenzivní několikadenní vzdělávání, zaměřené na seberozvoj, tvořivé dílny, setkávání se zahraničními experty, manažerské dovednosti apod. Pravidelně se také

účastníme tzv. sletů Asociace, které slouží k vzájemné informovanosti v oblasti legislativy a pozice LMS v ČR vůbec.

Využíváme **DVPP**, dle potřebného zaměření jednotlivých průvodců a dle vyhodnocených potřeb pro rozvoj Školky.

4. Hodnotíme fungování Školky jako celku

Posuzujeme podmínky Školky z hlediska věcného, materiálního, životosprávného, psychosociálního. Jak jako organizace komunikujeme s rodiči, reflektujeme jejich zpětnou vazbu, spolupracujeme s nimi na slavnostech a aktivním dění ve Školce, projektových dnech, brigádách. Dále spolupracujeme s externím supervizorem.

Rodičovské schůzky se konají jednou za pololetí, v případě potřeby aktuálně řešené situace je možné domluvit se na dalších setkáních. Program setkání připravuje ředitel/ka a zástupce/kyně ředitele/ky Školky spolu s týmem průvodců a rodiči, každý může do předem stanovené doby doplnit svá témata, na která se chce vedení a pedagogů zeptat. Pozvánku s programem rozesílá ředitel/ka či zástupce/kyně ředitele/ky Školky e-mailem nejpozději 2 týdny před konáním rodičovské schůzky. Rodičům je doporučováno se pravidelných setkání zúčastnit z důvodu zajištění oboustranné informovanosti a spokojenosti. Z rodičovské schůzky je posílán rodičům i průvodcům e-mail se shrnutím důležitých bodů a rozhodnutí.

Zejména věcné a materiální podmínky Školky jsou vyhodnocovány **SWOT analýzou jednou ročně** a všemi ostatními dostupnými metodami, jako **rozhovor, brainstorming** průběžně během roku.

PŘÍLOHA - PRAVIDLA

Pravidla lesa a Školky:

- Oslovujeme se jménem.
- Jsem-li volán jménem, vždy odpovím.

- Při cestě lesem na jednotlivých zastaveních se vzdalují na doslech a dohled. (Zpočátku si s dětmi vytvoříme viditelné hranice např. lavička, kámen, strom. Až si je děti zvnitřní, necháme iniciativu na nich, aby si své hranice určily a hlídaly je, jak budou potřebovat.)
- Při cestě venku nebo lesem čekám na domluvených místech.
- Z lesa odcházím pouze s průvodcem.
- Hromadám se dřevem se raději vyhnu.
- Potřebu vykonávám v domluveném prostoru.
- Lesní plody ochutnávám po domluvě s průvodcem.
- Věci co do přírody nepatří, sbírám jen s vědomím průvodce.
- Odpadky odnáším z přírody s sebou.
- Zkoumaných hub i rostlin se dotýkám pouze klacíkem nebo rukavicí.
- Živočichy si prohlédnu a ponechám v přírodě.
- Sladkosti zanechám doma.
- Při jídle sedím.
- Hračky na písek používám venku a hračky z jurty v herně.
- V jurtě chodím pomalu.
- Ze zahrady odcházím po domluvě a rozloučení s průvodcem.
- Ochraňuji vše živé.
- Dotýkám se druhého tak, aby to bylo příjemné pro oba.
- Při vzájemné zkoušce svých sil (boji) musí souhlasit obě strany. Posloucháme druhého, zda se mu hra stále líbí.
- Hračky a cenné věci ponechám doma.

Pravidla manipulace s klacky:

- Klacky nosím špičkou dolů, větší větve za sebou raději táhnu.
- Na cestu terénem si s sebou беру klacek kratší než moje ruka.
- Po domluvě s průvodcem si z lesa mohu odnést delší větve v případě, že ji nese více dětí.
- S klacky chodíme pomalu.
- Při šermování s klacky si vybereme místo dále od dětí. Šermování je hra pro dvě děti. Je potřeba si vybrat vhodné klacky a ctít bezpečnou vzdálenost. Tato hra probíhá pouze s dohledem průvodce.

Pravidla při lezení na strom:

- Na strom lezu ve vhodné (pevné) obuvi.
- Lezu nejvýše do výšky dospělého.
- Na strom lezu bez pomoci průvodce.
- U menších dětí a těch, co si v lezení na strom nejsou jistí, průvodce stojí vždy pod stromem.
- Průvodce zná strom i povrch pod ním.

Pravidla u ohniště a kamen:

- U ohně (i u kamen) jsem vždy s průvodcem.
- Klacky, které oheň již jednou zapálil, v ohni zůstávají.
- Přikládám pouze po domluvě s průvodcem.
- Kolem ohně se pohybuji opatrně, pohybuji se vně posezení kolem ohniště, v jurtě ctím ohrádku okolo kamen.

Pravidla bezpečnosti při práci s dětmi; průvodci:

- V zázemí mají vždy přehled o všech dětech.
- Po příchodu dětí zamknou vrata (8:45) a odemykají je opět v 15:00.
- Při cestě mimo zázemí jde vždy jeden průvodce vpředu a druhý vzadu.
- Pohybujeme se ve dvojicích/trojicích, pouze v lese a po domluvě na jiných místech volně.
- V případě, že je nutné zastavit, zastavuje se vždy celá skupinka.
- Při cestování dopravními prostředky opět první průvodce vystupuje a shromažďuje děti na bezpečném místě, druhý průvodce vystupuje až ve chvíli, kdy jsou všechny děti venku.

Pravidla pro práci s kapesními noži, pilkami a ostatními ostrými nástroji:

- Do doby, než si dítě osvojí potřebné dovednosti k užívání nástroje, pracuje s nástrojem vždy pod dohledem průvodce.
- Dítě si může nástroj po domluvě zapůjčit u průvodců, po získání dovedností k užívání pracuje s nástrojem samostatně.
- Rodiče poté mohou po domluvě s průvodci dát dítěti do batůžku svůj vlastní kapesní dětský nůž s tupou špičkou.

Přítomnost rodičů ve Školce:

- Rodiče jsou ve Školce přítomni pouze po domluvě s průvodcem.
- Rodiče tráví při ranním předání dětí v zahradě jen nezbytně nutnou dobu, pozdraví se s průvodci podáním ruky, předají důležité informace o zdravotním stavu a psychickém rozpoložení dítěte, umístí tašku s náhradním oblečením na určený věšák v jurtě.
- Rodiče ze zahrady odcházejí nejpozději v 8:30. Po této době již rodiče do školky nevstupují, aby nerušili ranní kruh a usnadnili dětem odloučení.
- Pokud se rodiče opozdí a dorazí s dítětem až v době, kdy již probíhá ranní kruh, počkají před bránou školky, dokud si dítě nepřebere jeden z průvodců. V tomto případě již do prostoru zahrady nevstupují.
- Rodiče a průvodci se na začátku domluví, jakou roli bude rodič ve Školce zastávat.

Pravidla nás učí a chrání:

1. Mám za sebe odpovědnost, rozlišuji rizika a učím se rozpoznávat své hranice.
  2. Do hry se zapojuji po domluvě.
  3. Věci si беру se svolením toho, komu patří, nebo si je půjčil přede mnou.
  4. Respektuji či toleruji přání druhých.
  5. Vyjadřuji své pocity, učím se říkat druhým konkrétně, co mi vadí, co se mi líbí.
-

Zdroje

1. GALANSKÁ, E., KLA KOVÁ, L. Koloběh roka. Bratislava: Lipoprint, Občianske združenie Jablonka, 2019.

2. HECKMANNOVÁ, H. Pět zlatých klíčů k naplněnému životu s dětmi od narození do sedmi let. Praha: Malvern, 2019. ISBN: 978-80-7530-175-8.
3. HECKMANNOVÁ, H. Pomalé rodičovství. Praha: DharmaGaia, 2016. ISBN: 978-80-7436-062-6. SMOLKOVÁ, T. Dítě v úctě přijmout. Praha: Maitrea, 2009. ISBN: 80-903761-2-6.
4. KELLER, G. Škola srdce(m). Praha: Malvern, 2018. ISBN: 978-80-7530-130-7.
5. PASSERIN, J. Vzdělávací cyklus: Svátky a tradice 2019/2020.
6. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
7. SMOLKOVÁ, T. Dítě v úctě přijmout. Praha: Maitrea, 2007. ISBN: 978-80-903761-2-0